

JUNI - JULI 2017
NR.134

Weliswaar.be

WELZIJNS- EN GEZONDHEIDSMAGAZINE VOOR VLAANDEREN

SCHULDHULPVERLENING MAAKT HET WATER MINDER DIEP

KETENAANPAK INTRAFAMILIAAL GEWELD

Hulpverleners, politie en parket samen tegen huiselijk geweld

EIGEN SCHULD, DIKKE BULT?

De schuldenproblematiek in ons land wordt steeds groter. Op zich zijn schulden geen probleem. Veel mensen gaan een lening aan voor een huis of een nieuwe auto. Het is pas wanneer je je rekeningen niet meer kunt betalen dat schulden een probleem worden. Dan spreken we over schuldoverlast. Het Vlaams Centrum Schuldenlast bereikt jaarlijks zo'n 60.000 gezinnen met schuldoverlast. Slechts het topje van de ijsberg als je weet dat meer dan 370.000 mensen in ons land vorig jaar achterstallen hadden bij het betalen van hun consumentenkrediet of hypothecaire lening. Dat cijfer houdt zelfs geen rekening met wie het moeilijk heeft om de huur of energie- en telecomrekeningen te betalen. OCMW's, CAW's en middenveldorganisaties staan voor hen klaar, ondersteund door het Vlaams Centrum Schuldenlast (VCS). Het VCS coördineert ook elf regionale

samenwerkingsverbanden onder de naam BudgetInZicht, die hen meer slagkracht geven in de preventie van schuldenlast.

Zo is er het project *School is out* van BudgetInZicht West-Vlaanderen, dat jongeren met geld leert omgaan. Sommige jongeren hebben wel zakgeld of een klein inkomen uit een studentjob, maar bij de meesten gaat dat budget volledig op aan ontspanning. Ze hebben geen realistisch beeld van de kosten en uitgaven die hen staan te wachten. Giovanni is 20 jaar, moet rondkomen met een klein inkomen en getuigt in scholen voor het project: "Voor je het weet heb je in de supermarkt je kar volgeladen met spullen waarvan je je niet afvraagt of je ze wel nodig hebt. Terwijl je dat net wel moet doen om rond te komen met je budget." Nochtans kun je met kleine ingrepen jongeren al vroeger leren budgetteren, door bijvoorbeeld af-

INTRAFAMILIAAL GEWELD

ÉÉN AANSPREEKPUNT, ÉÉN PLAN

Ketenaanpak Intrafamiliaal Geweld: nu al in Vlaams-Brabant, straks in elke Vlaamse provincie.

DOSSIER

BUDGETBEHEER IS EEN CREATIEF PROCES

In ons dossier over schuldhulpverlening gaan vrijwillige budgetcoaches samen met cliënten op pad om te leren budgetteren.

spraken te maken over zakgeld. Als ze al werken en nog thuis wonen, kunnen ze ook een stukje van hun inkomen afstaan om bij te dragen aan het huishoudbudget. Ikzelf kreeg als tiener een 'kledingbudget'. Al snel leerde ik dat een paar T-shirts extra in de zomer – die niet echt noodzakelijk waren – het in de winter moeilijker maakten om een nieuwe jas of een paar warme laarzen te kopen. Ontelbare keren vloekte ik op het strikte budget, maar het leerde me zeker en vast op een bewuste manier met geld omgaan.

Bewustmaking op jonge leeftijd is de ideale weg. Maar als dat niet lukt en er toch problemen ontstaan, dan kun je rekenen op de hulpverlening. De budgetcoaches van BudgetInZicht Kempen, bijvoorbeeld. Etienne is een van hen en volgens hem is budgetbeheer geen boekhoudkundig, maar een creatief proces. "Elke cliënt, maar

"Een paar T-shirts extra in de zomer maakten het in de winter moeilijker om een nieuwe jas of een paar warme laarzen te kopen."

ook elk probleem is anders. Daarom leer je je cliënt creatief en probleemoplossend denken." Maar geld blijft taboe en de drempel om hulp te vragen bij schulden blijft hoog. Daarom is het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen schuldproblemen bij anderen kunnen herkennen en hen op weg naar hulp zetten. Hoe het Vlaams Centrum Schuldenlast, de CAW's, de OCMW's en andere organisaties dat aanpakken, lees je in ons dossier over schulden op p.13.

Liesbeth Van Braeckel,
Hoofdredacteur *Weliswaar*

VRIJWILLIGERSWERK

DE WERKSTRAF ALS SYMBOLISCH HERSTEL

Door onbezoldigd te werken, lossen werkgestraften hun 'schuld' aan de samenleving af.

DENKERS IN WELZIJN

"WE MOGEN NIET SLAAPWANDELEN NAAR DE TOEKOMST"

Gezondheidseconoom Lieven Annemans onderzoekt hoe we gezond en gelukkig kunnen zijn én blijven.

DE ESSENTIE

"PIJNLIJKE DINGEN KUNNEN OOK HEEL GRAPPIG ZIJN"

William Boeva over dwergenmoppen en de dunne grens tussen lachen en huilen.

Ketenaanpak verenigt hulpverleners uit verschillende disciplines

SAMEN STERK TEGEN HUISELIJK GEWELD

Tekst Stefanie Van den Broeck | Foto's Jan Locus

Tegen eind dit jaar zou er in elke Vlaamse provincie een Ketenaanpak Intrafamiliaal Geweld moeten zijn. In Leuven is er net een proefproject afgerond en wordt de aanpak definitief ingevoerd. “Bij elke casus hebben we maar één doel: het geweld in de gezinnen stoppen.”

“Intrafamiliaal geweld is een complex gegeven: je hebt het geweld zelf, maar ook financiële problemen, drugsgebruik, psychologische problemen of verwaarlozing. In de traditionele hulpverlening krijg je dan een heel gamma aan diensten die naast elkaar werken”, vertelt **Jessy Clynen**, coördinator Intrafamiliaal Geweld voor de provincie Vlaams-Brabant. “Het CLB en het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling gaan aan de slag met de kinderen, het OCMW en het CAW met de ouders. Vaak zijn ze niet op de hoogte van elkaars werk en wordt er zelfs dubbel werk geleverd. Dat is niet efficiënt en bovendien vermoeiend voor de gezinnen zelf. Zij moeten hun verhaal telkens opnieuw doen en ze weten niet altijd bij wie ze terecht kunnen.” Om daar iets aan te doen, begon het arrondissement Leuven bijna twee jaar geleden met een proefproject: Ketenaanpak Intrafamiliaal Geweld. Ook in

de andere provincies wordt al op deze manier gewerkt, onder meer bij Link in Hasselt en bij CO3 in Antwerpen (dat nu deel uitmaakt van het Family Justice Center, zie kader).

Groot verschil

Eigenlijk komt deze Ketenaanpak neer op een samenwerkingsverband van verschillende partners, legt Clynen uit. “Daar zijn hulpverleners bij betrokken, onder meer van het CAW, het OCMW, het CGG (Centrum voor Geestelijke Gezondheid) en het agentschap Jongerenwelzijn. Maar verder ook mensen van het bestuur én van politie en parket. Vooral door die laatste partners kunnen we een groot verschil maken, omdat we veel korter op de bal spelen. Zo krijgen we meer daadkracht dan wanneer er alleen hulpverleners aan tafel zitten.” Al die partners hebben mensen afgevaardigd: zij vormen samen het operationeel team, dat twee keer per

maand samenkomt. “Elk lid van het team kan dossiers aanbrengen, die we dan behandelen volgens de principes van ketenaanpak. Het gaat wel enkel om zware en complexe dossiers, waarin verschillende problemen samenkomen en intrafamiliaal geweld centraal staat.”

Zes stappen

Bij de aanmelding van een nieuw dossier wordt altijd een strak schema gevolgd van zes stappen, aldus Clynen. “Dat begint met de zogenaamde intake: de leden van het operationeel team kunnen het dossier op voorhand doornemen en tijdens het teamoverleg wordt het toegelicht. Dan volgt de dossiervorming: alle partners geven informatie over het betrokken gezin, al focussen we uitsluitend op intrafamiliaal geweld. Als het nodig is, stellen we een actielijst op. Dan wordt bij andere, externe diensten nog

A portrait of Jessy Clynen, a woman with long dark hair, wearing a denim jacket and a patterned scarf. She is smiling slightly and looking towards the camera. The background is a blurred outdoor setting with green foliage.

JESSY CLYNEN, COÖRDINATOR INTRAFAMILIAAL GEWELD
VOOR DE PROVINCIE VLAAMS-BRABANT:

“Gezinnen hebben nu één aanspreekpunt en één plan, in duidelijke fases. Dat geldt ook voor de organisaties.”

extra informatie opgevraagd. Wanneer alle informatie er is, kunnen we overgaan tot de ‘weging’. Daarbij maken we een risico-inschatting. Als het risico zwak of middelmatig is, hoeven we niet over te gaan tot de ketenaanpak. Dan gaat de aanmelder zelf verder aan de slag met het gezin, met een advies vanuit de ketenaanpak. Maar bij een groot risico begint de verdere procedure.”

Bij dossiers met een groot risico stelt het operationeel team een plan van aanpak op. “Per leefdomein worden heel concrete doelstellingen vastgelegd”, vertelt Clynen. “Dat de moeder een leefloon moet aanvragen bij het OCMW bijvoorbeeld, binnen een bepaalde termijn. Of dat de vader een eigen woonruimte moet zoeken. Als die doelen vastliggen, wordt er een casusregisseur aan-

gesteld. Het gaat om een lid van het operationeel team of om iemand uit de organisatie, die alles op elkaar afstemt en contact heeft met het gezin en de verschillende organisaties. Die persoon heeft een helikopterperspectief en neemt de casus verder in handen. Al is er altijd terugkoppeling mogelijk als er iets anders loopt dan voorzien. Bijvoorbeeld: een koppel dat van plan was te scheiden, maar het toch niet doet. Dan komt er een nieuw plan van aanpak. De casusregisseur wordt zeker niet aan zijn lot overgelaten. En ten slotte is er de evaluatie: na één, vier en tien maanden. We bekijken telkens hoe alles loopt, of er zaken moeten veranderen en of het dossier afgesloten kan worden.” Op dit moment zijn er al 23 casussen gestart, waarvan er drie afgesloten zijn. “En ja, die zijn allemaal tot een goed einde gebracht”, aldus

Clynen. “Daar zijn we echt wel tevreden over, omdat er nu oplossingen zijn voor problemen die al lange tijd vastzaten.”

Minder interventies, sneller hulp

Nicolas Del Piero van de Leuvense politie – vanaf het begin betrokken bij dit project – was meteen enthousiast om mee te werken. “In Leuven was er rond intrafamiliaal geweld altijd al een goede samenwerking van de verschillende partners. Maar we merkten toch dat het bij de zwaarste casussen moeilijk liep. Die mensen bleven maar terugkeren naar de politie en vonden heel moeilijk de weg naar de hulpverlening.” Daarom vindt Del Piero het zo belangrijk dat de politie een vaste partner is in het operationeel team. “Wij zijn bevoorrechte getuigen van veel zaken, simpelweg omdat we gebeld worden bij

“Een politie-interventie is een ingrijpende ervaring voor een gezin. Elke crisissituatie die je kunt vermijden, is een trauma minder.”

zware problemen. Nu kunnen wij die mensen een uitweg bieden, als we zien dat het uit de hand loopt. Op voorhand had ik wel gedacht dat veel cliënten wat sceptisch zouden zijn: de politie die hen naar de hulpverlening leidt? Maar in de praktijk merken we dat zij vaak vragende partij zijn. Ik herinner me één cliënt die zei: ‘Ik wil minder contactpersonen, maar wel een oplossing.’ En eigenlijk is dat wat ze allemaal willen, slachtoffers én daders, dat het geweld ophoudt.”

“En deze methode lijkt te werken”, zegt Del Piero. “Ik vraag soms aan collega’s bij de po-

litie hoe het met de lopende zaken zit. Ze reageren meestal verbaasd: ze horen er amper nog iets van. Ik heb ook de statistieken nagekeken en dat gevoel blijkt te kloppen. Bij de casussen die behandeld worden in de ketenaanpak, moeten we veel minder interventies doen. En dat is sowieso winst. Een politie-interventie is een ingrijpende ervaring voor een gezin. Elke crisissituatie die je kunt vermijden, is een trauma minder. Dat wil niet zeggen dat alle problemen opgelost zijn, maar wel dat cliënten veel sneller hulp vinden. Het gaat zelfs zo ver dat we de laatste maanden moeilijker nieuwe casussen

vinden. Door de goede samenwerking tussen de verschillende partners, vinden mensen beter de weg naar de juiste hulp.” Del Piero veranderde onlangs van functie, dus hij is ook uit het operationeel team gestapt. Maar dat hoeft niet negatief te zijn, zegt hij zelf. “Er komt nu een andere collega van de politie bij, waardoor al die interessante kennis en technieken weer verder worden verspreid. Dat is op zich al een grote meerwaarde.”

De investering waard

Een zeer positief verhaal dus. Ook Jessy Clynen ziet vooral voordelen, zeker voor de gezinnen zelf. “Zij hebben nu één aanspreekpunt en één plan, in duidelijke fases. Dat geldt trouwens ook voor de organisaties. En de vaste partners leren elkaar beter kennen en werken nauwer samen, wat ook voor

NICOLAS DEL PIERO VAN DE LEUVENSE POLITIE:

“Op voorhand had ik gedacht dat veel cliënten wat sceptisch zouden zijn. Maar in de praktijk zijn zij vaak vragende partij.”

ANNEMIE CLERCKX VAN HET OCMW LEUVEN: “Uiteraard verhoogt dit de werkdruk. Maar op het einde van de rit is er zelfs een verlichting: er worden goede oplossingen gezocht voor zware dossiers.”

andere dossiers zeker een voordeel is.” Het grote nadeel? Dit is een tijdsintensief werk. De partners doen het naast hun gewone job. “Alle leden van het operationeel team zien de voordelen, maar de organisaties krijgen hiervoor geen extra middelen. Het is voor hen dus wel een extra belasting: de dossiers grondig voorbereiden, twee keer per maand samenkomen, geregeld optreden als casusregisseur. Maar iedereen beschouwt het wel als een investering, omdat die cliënten – die nu keer op keer terugkeren – in het beste geval ook voorgoed geholpen worden.” Dat bevestigt **Annemie Clerckx** van het OCMW Leuven, die ook deel uitmaakt van het operationeel team. “Het klopt natuurlijk dat dit project de werkdruk verhoogt, maar ik vind het zo waardevol dat ik nog geen moment gedacht heb om ermee te stoppen. Bovendien is dit op het einde van de rit zelfs een verlichting. Er worden goede oplossingen gezocht voor zware dossiers. We kunnen bepaalde gezinnen, die vaak al jaren problemen hebben, echt helpen. Dat maakt het allemaal goed, want elke vorm van geweld is er één te veel.”

Helikopterperspectief

Volgens Clerckx is dit project vooral zo uniek omdat politie en parket mee aan tafel zitten. “Bij een gewoon zorgoverleg is dat niet het geval, en dan bots je toch vaak op muren of je blijft in cirkeltjes draaien. Door die extra partners heb je wat meer daadkracht. Natuurlijk zijn er soms wel cultuurverschillen tussen de partners. Bij het OCMW moeten we ons bijvoorbeeld aan strikte regels houden, waardoor onze hulp soms eindigt waar die van andere organisaties nog verder reikt. Maar door de ketenaanpak krijgen we meer in-

terwijl ik nu heb ingezien dat zij al veel meer dienstverlening doen dan ik dacht.” Clerckx nam al enkele zaken op als casusregisseur en ook dat zijn positieve ervaringen. “Eigenlijk werk ik dan met dezelfde diensten samen als wanneer ik mijn ‘gewone’ werk voor het OCMW doe. Maar ik voel toch iets meer

betrokken zijn: slachtoffers voelen zich nog meer gesteund en daders beseffen dat het menens is.”

Wat met beroepsgeheim?

Dan is er nog één heikel thema: het beroepsgeheim. Allerlei partners die informatie uitwisselen over cliënten, kan dat eigenlijk wel? “Wij beginnen alleen aan een casus als we toestemming hebben van de verschillende gezinsleden”, vertelt Clynen. “Als een bepaald lid geen toestemming geeft, dan werken we niet rond die persoon. In één dossier hebben we zelfs bewust alleen de toestemming van de moeder gevraagd en hebben we ook alleen rond haar gewerkt, omdat we bang waren dat we haar anders in gevaar zouden brengen. De veiligheid van

“Doordat politie en parket mee aan tafel zitten, kunnen we veel korter op de bal spelen. Zij geven het geheel wat meer daadkracht.”

zicht in elkaars werk en ontstaat er ook meer onderling begrip. Vroeger kon ik soms sakkeren op de politie en hun strenge aanpak,

daadkracht, omdat ik vanuit een helikopterperspectief kan werken. En ook voor de cliënten is het anders, omdat politie en parket

de cliënten primeert uiteraard altijd. Maar er is nu een nieuw wetsartikel in de maak over infodeling bij casuscoördinatie. Dus als dat er komt, zal het voor ons nog makkelijker werken worden. Maar al bij al ondervinden we

hierbij weinig problemen. De meeste gezinnen werken graag mee, omdat ze zo nauw betrokken worden en vooral omdat er dan oplossingen in zicht komen. Ons doel is altijd om het geweld te doen stoppen, niet om ge-

zinnen extra te straffen. Integendeel: als we kunnen voorkomen dat de politie wekelijks voor de deur staat – wat bij veel van deze gezinnen helaas het geval is – dan is onze missie al voor een groot deel geslaagd.”

IN DE KIJKER: HET FAMILY JUSTICE CENTER

Wat is een Family Justice Center precies?

Pascale Franck, Family Justice Center Antwerpen: “Het is een *one stop shop*: één plaats waar mensen terecht kunnen voor een multidisciplinaire aanpak rond intrafamiliaal geweld. Ze kunnen bij ons alle hulp krijgen die ze nodig hebben, zonder bij allerlei verschillende diensten hun verhaal te moeten doen. In Antwerpen werken we op twee sporen. Er zijn gezinnen die zich vrijwillig aanmelden (via het CAW of OCMW) en die dan hulp kunnen krijgen van allerlei diensten. Het gaat om opvoedingsondersteuning, relatie-therapie, schuldbemiddeling of een cursus zelfverdediging. Maar bij zeer zware casussen met acuut gevaar wordt ons hoogrisicoteam CO3 ingeschakeld. Dat team werkt volgens de ketenaanpak. Dan worden ook politie en justitie erbij betrokken. Gemiddeld wordt jaarlijks een honderdtal van zulke zware casussen aangemeld. Onze begeleiding duurt meestal 22 maanden.”

Eigenlijk is het dus een doorgedreven vorm van casuscoördinatie?

Franck: “In zekere zin wel, maar we gaan nog veel verder. We hebben een eigen gebouw waar iedereen samenwerkt (met onthaalokalen, een medische ruimte, vergaderplaatsen) en bovendien zijn er 40 mensen vanuit de verschillende partnerorganisaties (CAW, OCMW, jeugdhulp, GGZ, politie, parket) gedetacheerd. Zij werken voltijds voor ons. We bieden op onze site ook verschillende diensten aan. Zo kunnen er psychologen ter plaatse komen. En we organiseren lotgenotengroepen.”

Hoeveel Family Justice Centers zijn er in Vlaanderen?

Franck: “Op dit moment zijn wij nog uniek in Antwerpen, waar we al in 2012 gestart zijn met CO3. Maar later dit jaar openen er nog centra in Mechelen, Turnhout en Hasselt.”

“Wij drijven de ketenaanpak door,
met 40 voltijdse krachten op één site.”

10% LEEFT ONDER DE ARMOEDERISICODREMPEL

De Vlaamse Armoedemonitor van de studiedienst van de Vlaamse Regering brengt verschillende armoede-indicatoren samen. Om een zicht te krijgen op de armoedesituatie van een land of regio wordt traditioneel gebruikgemaakt van het armoederisicopercentage. Dat is het aandeel personen dat moet rondkomen met een inkomen onder de armoederisicodrempel. Die drempel is bepaald op 60% van het mediaan netto beschikbare gestandaardiseerde huishoudinkomen in het land. Wie onder de drempel valt, heeft een verhoogd risico op armoede.

10%

Ongeveer 1 op de 10 Vlamingen (10%) zat volgens de EU-SILC-survey van 2015 onder de armoederisicodrempel. Dat komt overeen met ongeveer **650.000 mensen**. De Belgische drempel lag voor een alleenstaande op **12.993 euro per jaar** of **1.083 euro per maand**. Voor een gezin met twee volwassenen en twee kinderen op **2.274 euro per maand**.

17%

Het EU28-gemiddelde lag 17% hoger dan het Vlaamse beschikbare inkomen in 2013, relatief hoog in vergelijking met de EU-landen.

Meer dan 4 op de 10 mensen onder de armoederisicodrempel zijn laag opgeleid. Bij huurders ligt het armoederisicopercentage **3 keer hoger** dan bij eigenaars.

-30%

In het Vlaamse Hervormingsprogramma voor de EU2020-strategie belooft de Vlaamse Regering om het aantal mensen met een inkomen onder de **armoederisicodrempel tussen 2008 en 2020 met 30% te verminderen**. In 2020 zouden er dus **nog hoogstens 430.000 mensen** met een huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel mogen zijn.

90.000

Het armoederisicopercentage ligt bij werkenden duidelijk lager dan bij werklozen, gepensioneerden en andere niet-actieven. Het aandeel onder de armoederisicodrempel ligt het hoogst bij de werklozen: **bijna één op drie**. Maar een job vormt geen sluitende bescherming tegen armoede: 90.000 werkende Vlamingen zitten toch onder de armoederisicodrempel.

» Meer info: www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/vlaamse-armoedemonitor

Vitalink ontsluit medische gegevens van 6 miljoen burgers

DIGITAAL DELEN VOOR BETERE ZORG

Tekst Liesbeth Van Braeckel | Foto Jan Locus

De toekomst is digitaal. Die leuze hoor je steeds vaker. Ze geldt zeker ook voor medische gegevens. Vaccinaties, medicatieschema's, resultaten van preventieve gezondheidsonderzoeken, de samenvatting van uw medisch dossier bij uw huisarts: ze worden veilig opgeborgen in digitale 'kluizen', waar alleen de patiënt zelf en zijn zorgverleners ze kunnen raadplegen. Voor Vlaanderen gebeurt dit in Vitalink.

“Vitalink bevat gegevens van meer dan zes miljoen Vlamingen. Dat is meer dan een verdubbeling tegenover 2015”, vertelt **Dominique Dejonckheere**, directeur ICT van het Agentschap Zorg en Gezondheid. Daarnaast zijn er vijf tot zeven keer meer updates en consultaties per maand. In maart 2017 waren er 1,5 miljoen updates en 2,4 miljoen consultaties, zowel door zelfstandige zorgverstrekkers als door ziekenhuizen. Dat is het resultaat van verschillende spelers die op zoek gaan naar synergieën en hun projecten zoveel mogelijk op elkaar afstemmen. “Eigenlijk zijn er vier betrokken partijen: de overheden, de zorgverstrekkers en zorgorganisaties, de patiënt en de softwareontwikkelaars”, aldus Dejonckheere. “Ze stimuleren elkaar om vooruitgang te boeken in de ontwikkeling van digitale systemen om medische gegevens op een veilige manier op te slaan, te delen en te ontsluiten. 4.619 huisartsen slaan ondertussen al gegevens op via Vitalink. Ook apotheken, ziekenhuizen en organisaties voor verpleegkundigen gebruiken Vitalink regelmatig. We hopen dat ook

andere beroepsgroepen initiatieven nemen en mee aansluiten.”

Op schema

Digitalisering zal op termijn leiden tot een betere en efficiëntere zorg. Onder meer omdat zorg- en hulpverleners zullen beschikken over meer en betere informatie, op het juiste moment. Een van de interessante projecten in Vitalink is het systeem voor

“Voor de verschillende groepen zorgverleners bestaan er zo'n twintig verschillende softwarepakketten. We zijn erin geslaagd al die programma's te laten afstemmen op Vitalink.”

Toch bleek de samenwerking in de praktijk een complexe aangelegenheid: de arts geeft het medicatieschema in, maar wat is daarna de rol van de apotheker en de thuisverpleging? Het heeft geen zin dat

“60% van de mensen antwoordt verkeerd op de vraag welke medicatie ze nemen. Het delen van medicatieschema's in de eerste lijn en met de ziekenhuizen lost dit op.”

medicatieschema's, waarvan er nu 250.000 gedeeld worden. “Technisch is het makkelijk om een medicatieschema te genereren. Het vergde wel een grote inspanning om zo'n schema door een ander softwarepakket correct en op dezelfde manier te laten interpreteren”, vertelt Dejonckheere.

huisartsen medicatieschema's invoeren als er verder geen zorgverleners met die info werken. Samen met de andere regio's wil de federale overheid nu verder bouwen op het systeem van de medicatieschema's, waarvan Vitalink een van de basiscomponenten is. Dit is een van de projecten uit het actie-

plan eGezondheid. Het (opvolg)stelsel zal niet alleen rekening houden met de voorgeschreven medicatie. Men wil ook opvolgen of de apotheker afgeleverd heeft wat er op het voorschrift staat en of de patiënt op zijn beurt de medicatie ingenomen heeft. Zorgverleners kunnen dan – naargelang hun rol – het medicatieschema verlenzen, wijzigen, onderbreken of stopzetten. Wanneer een apotheker ook producten aflevert die zonder voorschrift verkrijgbaar zijn, kunnen die toegevoegd worden aan het schema. Op die manier kan een arts de behandeling van de patiënt beter evalueren, samen met de patiënt.

De stap naar de app

“Wij vinden het belangrijk dat de patiënt meer grip krijgt op zijn behandeling door hem zelf inzage te geven in zijn dossier”, zegt Dejonckheere. De meeste gegevens in Vitalink kunnen dan ook door de patiënt geraadpleegd worden. Momenteel kan dat met de Patient HealthViewer, een door de mutualiteiten ontwikkeld programma. Iedereen kan het downloaden en gebruiken met behulp van een elektronische identiteitskaart. In de nabije toekomst wordt dit veel gebruiksvriendelijker door een veilige webapplicatie die op termijn ook mobiel toegankelijk wordt. “Dat is goed nieuws voor de patiënt, die op elk moment zijn gegevens kan raadplegen. Wanneer een zorgverstreker in het ziekenhuis nu aan de patiënt vraagt welke medicatie hij al neemt, is het antwoord van de patiënt in 60% van de gevallen fout. Dan kan het handig zijn dat je die gegevens mobiel kunt consulteren. Veel ziekenhuizen raadplegen nu ook al reeds het medicatieschema.”

In de toekomst zal bijna alle relevante informatie uit de elektronische patiëntendossiers van de verschillende zorgberoepen gedeeld worden. Nu gaat het slechts om een samenvatting. Dan zal het ook mogelijk worden om alleen delen van een dossier te tonen, afhankelijk van de rol van de zorgverlener. Zo kan een verpleegkundige bijvoorbeeld alleen het deel over allergieën zien, terwijl een arts het volledige dossier raadpleegt. Vitalink is al gekoppeld

DOMINIQUE DEJONCKHEERE, AGENTSCHAP ZORG

EN GEZONDHEID: “Digitalisering van medische gegevens is een puzzel met veel stukjes, maar ze vallen steeds beter in elkaar door een goede samenwerking tussen de verschillende partijen.”

met de ziekenhuisnetwerken en binnenkort sluiten ook de woonzorgcentra aan. Het kindrapport – het ‘boekje’ van Kind en Gezin – wordt ook digitaal raadpleegbaar op korte termijn. “Het zijn veel puzzelstukjes”, aldus Dejonckheere. “Vroeger stonden die allemaal los van elkaar, maar nu vallen ze steeds meer samen door een goede sa-

menwerking tussen de verschillende partijen. Vanuit het buitenland kijken ze met grote interesse naar hoe we dit aanpakken. We mogen dus zeker trots zijn op Vitalink”, besluit Dejonckheere.

» Meer weten? Kijk op www.vitalink.be

Er gebeurt meer in zorg, welzijn en gezondheid dan we in ons papieren magazine kunnen vatten. Daarom houden we ook online de vinger aan de pols: op weliswaar.be, op Twitter en op Facebook.

HOE KUNNEN WE JOU HELPEN?

Geïntegreerd breed onthaal, een mond vol voor wie niet thuis is in het jargon. Deze projecten willen mensen eenvoudigweg op een toegankelijke manier onthalen en de weg wijzen doorheen het zorg- en welzijnslandschap. In de ideale wereld zou je je probleem of bezorgdheid maar aan één hulpverlener moeten uitleggen. Die zorgt er dan voor dat je bij de juiste diensten terechtkomt en geholpen wordt. Is je eerste contact met het OCMW, het CAW of de dienst Maatschappelijk Werk? Het maakt niets uit, ze kunnen allemaal voor een vlotte hulpverlening zorgen. *Weliswaar* bezocht een van de proefprojecten en kwam te weten hoe al die diensten samenwerken.

>> www.weliswaar.be/breedonthaal

2018: DE TOEKOMST VAN HET SOCIAAL WERK

De Vlaamse masteropleidingen sociaal werk leggen samen met de hogeschoolopleidingen in opdracht van Vlaams minister Jo Vandeuren een traject af naar een sociaalwerkconferentie in 2018. Het doel is om met praktijkwerkers na te denken over de positie van het sociaal werk in een sterk veranderende samenleving. Hoe kunnen we het rechtskarakter van het sociaal werk bewaken en versterken? Dat is een van de vragen die tijdens de voorbereiding aan bod komen.

**Sociaal
Werk**
conferentie
2018

In afwachting van mei 2018 publiceren we regelmatig berichten en interviews met mensen op het terrein op www.weliswaar.be/sociaalwerk

STUDENT OF BEVLOGEN ZORGPROFESSIONAL? WIJ ZOEKEN JOU!

In september brengen we een themanummer over werken en studeren in de zorg. Heb jij de leukste tijd van je leven tijdens je stage? Beleef je, iedere dag weer, de ongelooflijkste dingen bij de begeleiding van cliënten? Of leer je enorm veel bij van je patiënten? Laat van je horen. Wie weet delen wij jouw verhaal in ons septembernummer of vind je jouw foto's online terug. Hou zeker **#ikzorg** in de gaten.

Info en ideeën? Die zijn welkom via info@weliswaar.be of onze sociale media. Wij kijken ernaar uit!

HELPENDE HANDEN TEGEN SCHULDOVERLAST

Het aantal mensen met schuldoverlast in ons land groeit. Steeds vaker besteden we meer dan wat ons inkomen toelaat. Zoals voor zoveel zaken, geldt ook voor schulden dat je ze beter voorkomt dan ze aan te gaan. Het Vlaams Centrum Schuldenlast werkt dan ook aan een zo efficiënt mogelijke preventie van schuldoverlast en ondersteunt CAW's, OCMW's en middenveldorganisaties. En komt het toch zover dat iemand zijn rekeningen niet meer kan betalen? Dan staan hulpverleners en budgetcoaches klaar.

Vlaams Centrum Schuldenlast werkt aan preventie en schuldhulpverlening

SCHULDEN HEB JE IN STILTE

Tekst Goele Geeraert | Foto Bob Van Mol

“De 60.000 gezinnen die we vandaag bereiken, zijn slechts het topje van de ijsberg”, zegt Mohamed El Omari van het Vlaams Centrum Schuldenlast. Een gesprek over zinvolle samenwerkingen, actuele schuldten tendensen en effectieve preventie.

Hij heeft het druk de laatste dagen en is moeilijk bereikbaar. Maar eenmaal aan de telefoon praat **Mohamed El Omari** vurig over ‘zijn’ centrum en wat het doet. Het Vlaams Centrum Schuldenlast is het ankerpunt voor iedereen die in Vlaanderen met schuld- en budgetbemiddeling bezig is. “We ondersteunen OCMW’s, CAW’s en middenveldorganisaties rechtstreeks, maar ook door de regionale samenwerkingsverbanden BudgetInZicht te coördineren. Zij zijn onze ideale partner op lokaal vlak. Samen hebben we een veel grotere slagkracht.”

Jullie ondersteunen niet alleen hulpverleners die met schuldbemiddeling bezig zijn, maar ook intermediairen. Hoe gebeurt dat?

“Klopt. Je hebt een hoop personen en organisaties die geen schuldbemiddelaar zijn, maar die wel met mensen met schuldproblemen te maken krijgen. Het gaat om juridische beroepen zoals advocaten en gerechtsdeurwaarders, de sociale dienst van een hogeschool, de thuiszorgmedewerker, de HR-bediende of de straathoekwerker. Kortom: iedereen die een signaal kan opvangen dat mensen het moeilijk hebben. We geven hen inhoudelijke basisinformatie over wat budgetbegeleiding, budgetbeheer

en schuldbemiddeling inhouden en hoe je er terecht kunt. Maar we adviseren hen ook in hun eigen functie. Wat kunnen ze als niet-professionele hulpverlener doen om de (potentiële) cliënt te helpen? Naar welke diensten kunnen ze bij bepaalde problemen doorverwijzen?”

Spelen die intermediairen een belangrijke rol in het verhaal van schuldp preventie en -bemiddeling?

“Via de CAW’s en de OCMW’s begeleiden we zo’n 60.000 gezinnen. Dat is slechts het topje van de ijsberg. Schulden zitten goed verborgen. Geld is en blijft een taboe. De drempel om hulp te zoeken is hoog, zeker als je dat niet gewoon bent. Daarom is het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen schuldproblemen bij anderen erkennen en

hen op weg kunnen zetten naar hulp. Om die kennis te verspreiden, organiseren we tal van opleidingen. Daarbij maken we een

specifiek onderscheid tussen verschillende doelgroepen: mensen die zich in de eerste lijn bevinden in een administratieve of onthaalfunctie, maatschappelijk werkers op

“Mensen met schulden zitten – meer dan vroeger – in een complexe situatie.”

alle mogelijke diensten en leidinggevendenden die meer beleidsmatig nadenken over hoe je met schulden omgaat.”

MOHAMED EL OMARI, VLAAMS CENTRUM SCHULDENLAST:

“We willen dat zoveel mogelijk mensen schuldproblemen herkennen.”

Jullie verzamelen elk jaar bij 321 erkende instellingen de registratiegegevens van mensen met een schuldenproblematiek. Zien jullie tendensen?

“Het aantal gezinnen dat we begeleiden, bleef de laatste jaren vrij constant. Tegelijk stelden we onder de hulpverleners een verhoogde werkdruk vast. Bij nader onderzoek bleek dat mensen met schulden, meer dan vroeger, in een complexe situatie zitten. Hun schulden komen bijvoorbeeld voort uit psychiatrische problemen die je eerst moet aanpakken voor je als schuldbemiddelaar aan de slag gaat. Dat maakt een oplossing op korte of middellange termijn minder evident. Mensen kampen ook vaak met overlevingsschulden. Ze hebben structureel te weinig inkomen om aan hun basisbehoeften te voldoen. Ten slotte zijn de overbestedingsschulden in opmars: almaar meer mensen stemmen hun levenswijze niet af op hun inkomsten of beschikken over onvoldoende vaardigheden om hun budget gezond te beheren. Die vaststelling bevestigt dat we aandacht moeten hebben voor de ontwikkeling van financiële vaardigheden, de omgang met kredieten en motivatie om je aan je afbetalingsplan te houden.”

Laatst wees het nieuwsplatform Apache op de perverse mechanismen van de schuldvorderingsindustrie. Merken jullie daar iets van onder jullie klanten?

“Het klopt dat de schulden stijgen door de kosten die invorderaars aanrekenen, waardoor de schuldenaars vaak nog dieper in de problemen belanden. Dat is al geen goede zaak. Maar daarbij komt dat de crisis nog doorwerkt. Schuldvorderaars willen hun

geld zo snel mogelijk terug. In die context hanteert de fiscus sinds 1 december 2016 een nieuwe invorderingsstrategie. Die stelt onder meer dat fiscale schulden binnen maximaal twaalf maanden na hun ontstaan moeten worden betaald, wat het voor de hulpverleners haast onmogelijk maakt om realistische schuldplannen te onderhandelen. Als gevolg kloppen de schuldeisers bij externe schuldvorderaars aan en is het hek van de dam.”

Wat brengt de toekomst?

“We zouden het effect van onze aanpak graag meer wetenschappelijk onderbou-

wen door indicatoren van de gedragsverandering bij onze cliënten te definiëren. Momenteel werken we daarvoor samen met de Karel de Grote Hogeschool. Bedoeling is om uit de onderzoeksresultaten lessen te trekken voor onze globale aanpak, zodat we nog meer maatwerk kunnen leveren. We willen ook nog meer op preventie inzetten. Want schulden voorkomen is altijd beter dan ze aan te gaan.”

‘School is out’ biedt financiële educatie voor jongeren

GELD LATEN ROLLEN MET VERSTAND

Tekst Goele Geeraert | Foto's Bob Van Mol

Veel jongeren hebben geen realistisch beeld van dagelijkse kosten en uitgaven. Het project ‘School is out’ wil daar verandering in brengen. In samenwerking met scholen en ouders.

Een groep jongeren komt het lokaal binnen en gaat in een kring zitten. Ze zijn allemaal rond de achttien en zullen binnenkort de schoolbanken verlaten. Vandaag zitten ze samen met een professionele vormingswerker. Zijn ze genoeg voorbereid om ook op financieel vlak de sprong naar het volwassen leven te maken?

De staatskolonie

Het antwoord is ontnuchterend. **Youri Nuytinck**, coördinator BudgetInZicht Oost-Vlaanderen: “Veel jongeren hebben weinig zicht op wat hen allemaal te wachten staat. Vaak beschikken ze wel over een eigen budget door weekend- en vakantiewerk, maar dat gaat volledig op aan ontspanning. Ze

hebben absoluut geen realistisch beeld van hun inkomsten en uitgaven. Hun loon schatten ze vaak zeer royaal in, terwijl ze hun vaste kosten minimaliseren of er gewoon geen weet van hebben. Als we hen het totale plaatje tonen, schrikken ze vaak.”

Leven met een leefloon

Giovanni is 20 en studeert sociaal werk aan de Arteveldehogeschool in Gent. Ook hij woonde al een sessie van ‘School is out’ bij. Niet als ‘laatstejaars’, maar wel als getuige. Als tiener verbleef Giovanni vier jaar in een instelling. Aan het einde van die periode ging hij alleen wonen. Vandaag staat hij op eigen benen en moet hij met een leefloon van 867,4 euro rondkomen.

Giovanni illustreert wat dat betekent. “Van het OCMW mag ik maximaal 400 euro aan

YOURI NUYTINCK, COÖRDINATOR

BUDGETINZICHT OOST-VLAANDEREN:

“Elke jongere zou een vorm van financiële educatie moeten krijgen voor hij zijn vleugels uitslaat.”

GIOVANNI: “Voor je het weet heb je je kar volgeladen met spullen waarvan je je niet afvraagt of je ze wel nodig hebt.”

huur besteden. Ik sta al vier jaar op drie wachtlijsten voor een sociale woning, maar voorlopig moet ik terecht op de private huurmarkt. Voor 400 euro bieden ze je daar vaak een heel slechte woning aan. Zo kwam ook ik eerst bij een huisjesmelker terecht. Het huis zat vol schimmel. Na een lange zoektocht heb ik een goede plek gevonden, met een huisbazin die wel de regels volgt.”

“867,4 euro leefloon lijkt voor veel jongeren een groot bedrag”, knikt Giovanni. “Maar na aftrek van al mijn vaste kosten kom ik elke maand 300 euro te kort. Het is goed om jongeren daarvan bewust te maken.”

Broodje halen

Als student weet hij maar al te goed hoe het gaat. “Voor je het beseft heb je je kar in de supermarkt voor 60 of 80 euro volgeladen. Je gaat 's middags snel een broodje halen. Je wordt verleid door mooie kledij of door hippe multimedia. Maar heb je die spullen echt nodig? Die vraag moet je stellen om rond te komen met je budget.”

Vroeger werden Giovanni's rekeningen nauwlettend beheerd. Elke week kreeg hij

met mijn geld omgaan. We kregen ook het goede voorbeeld in de instelling. Ik ging regelmatig inkopen doen met de kokkin. Ze beheerde haar portefeuille heel nauwgezet en legde me ook uit wat ze deed. Zo vertelde ze dat je moest kijken naar 'de prijs per kilo' en dat je niet per se merkproducten moest kopen.”

(Geen) ouderlijke raad

In zijn gesprek met de deelnemers van 'School is out' merkte Giovanni dat weinig jongeren thuis budgetbeheer leren. “Ik vind het heel belangrijk dat je met je kinderen over geld praat en als ouder het goede voorbeeld geeft. Anders zit je kind – maar ook jij – later met de gevolgen. Ik zie collega-studenten die op kot zitten roekeloos omspringen met hun geld. Dat is het resultaat van wat je thuis wel of niet hebt geleerd.”

Youri knikt. Het project 'School is out' werd samen met scholen opgezet. Maar de belangrijkste schakel in schuldpreventie is en blijft de thuisomgeving. Daar begint eigenlijk alles. “Speciaal daarvoor ontwikkelden we de brochure 'Budget in handen van je kind'. Je kunt kinderen op zowat elke leef-

nog thuis wonen – te laten bijdragen met een stukje van hun inkomen.”

Iedereen mee in het bad

BIZ Oost-Vlaanderen wil het belang van die financiële opvoeding in de toekomst nog meer benadrukken door ouders aan te spreken via verenigingen en ouderavonden. Intussen wordt er verder gezocht naar nieuwe methodieken om jongeren – van zes tot achttien jaar – via de school financieel geletterd te maken. Youri: “Met 'School is out' richten we ons vooral op laatstejaars. Paystation is een onlinemediatool waarbij jongeren het budget van een fictief personage moeten beheren. Binnenkort wordt in Gent ook vier maanden een inleefhuis – Wakostda?! – ingericht. Het is een levensparcours dat jongeren kunnen afleggen en waar ze leren budgetteren. We beschikken ook over instrumenten voor de kleinsten. Zo richt het bordspel *Geldweg* zich op kinderen van het lager onderwijs.”

“Eigenlijk zou elke jongere een vorm van financiële educatie moeten krijgen voor hij zijn vleugels uitslaat”, besluit Youri. Maar dat is vandaag financieel niet haalbaar. “Momenteel bereiken we met onze projecten tweeduizend jongeren per jaar. Dat is een fractie van het aantal in onze regio. Het zou mooi zijn mochten we dat aantal kunnen vergroten, om geldproblemen bij hen te voorkomen.”

» www.bizoostvlaanderen.be

“De belangrijkste schakel in schuldpreventie blijft de thuisomgeving: daar begint alles.”

zelf een bedrag in handen. Dan trok hij met het rekenmachientje richting supermarkt. Later ontving hij een budget per maand. “Dankzij die strikte opvolging leerde ik

tijd op de toekomst voorbereiden en hen via kleine ingrepen leren om zelf te budgetteren. Bijvoorbeeld door afspraken rond zakgeld te maken of hen – als ze werken maar

Vrijwillige budgetcoaches ondersteunen schuldhulpverleners

SAMEN LEREN BUDGETTEREN

Tekst Goele Geeraert | Foto Bob Van Mol

Financiële vaardigheden zijn essentieel om je budget in eigen handen te nemen. Alleen hebben budgethulpverleners weinig tijd om hun cliënten die vaardigheden bij te brengen. In de Kempen bieden vrijwillige budgetcoaches soelaas.

“Iedereen kan in financiële problemen geraken doordat hij het overzicht verliest over geldzaken. Bovendien mis je in zo’n situatie vaak de kracht om zelf de draad weer op te pakken. Lijkt het je wat om mensen te steunen in hun zoektocht naar een evenwichtig budget? Dan ben jij de

man/vrouw die we nodig hebben.” Met die boodschap spreekt het regionaal samenwerkingsverband BudgetInZicht (BIZ) Kempen vrijwilligers aan om budgetcoach te worden. “Budgetcoaches is een werking in de schuldhulpverlening die eigenlijk uit noodzaak is ontstaan”, licht coördinator

Hans Cools toe. “Onze diensten budgetbeheer en schuldbemiddeling hebben de handen overvol. De maatschappelijk assistent doet wel een aantal zaken samen met de cliënt – inkomsten en uitgaven bespreken, de rekeningen bekijken en betalen, een afbetalingsplan opstellen, schuldeisers contacteren. Maar het ontbreekt de hulpverlener aan tijd om de cliënt budgetvaardigheden aan te leren, zodat hij zijn budgetbeheer weer zelf in handen kan nemen.”

Door dat hiaat zag het BIZ een grote terugstroom van cliënten. Dezelfde problemen

HANS COOLS, COÖRDINATOR BUDGETINZICHT (BIZ):

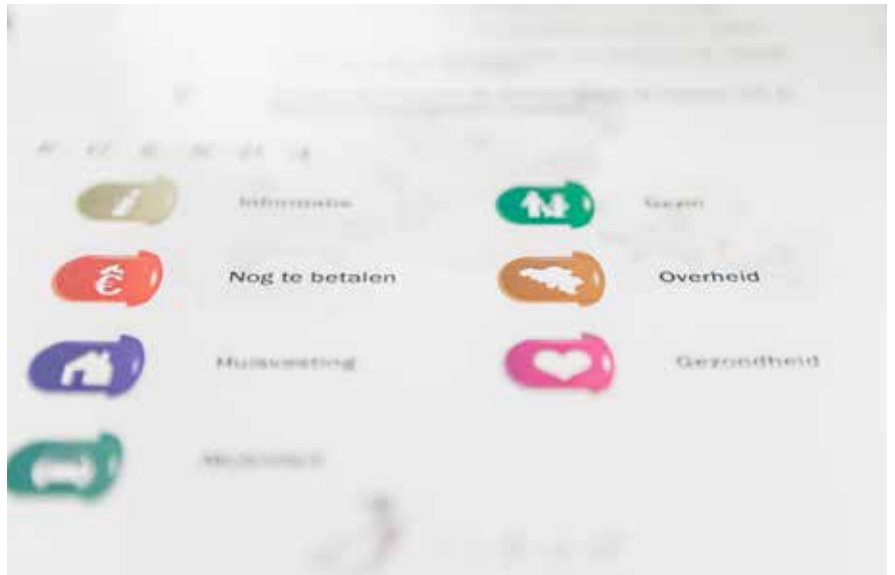
“Een budgetcoach leert de cliënt in zijn eigen ritme budgetvaardigheden aan.”

bleven zich herhalen. Er was duidelijk meer nodig om mensen uit de vicieuze schulden-cirkel te halen. Daarom gingen de verschillende hulpverleners aan tafel zitten, met de oproep voor vrijwillige budgetcoaches als resultaat. Hans Cools: "Vandaag kunnen maatschappelijk werkers aan het einde van het budgetteringsproces een aanvraag voor een budgetcoach indienen. Die budgetcoach leert de cliënt in zijn eigen ritme en in een veilig kader budgetvaardigheden aan."

Heft in eigen handen

Begin 2015 verscheen de eerste oproep in de lokale krant. Sindsdien gingen er acht vrijwilligers als budgetcoach aan de slag. **Etienne Matthys** is een van hen. Vroeger werkte hij als studiecoach in het hoger onderwijs. "Bij de start van elk academiejaar bekeek ik samen met mijn studenten hun doelen. We bespraken hoe ze die konden bereiken. Opzet was dat zij er zelfstandig naartoe werkten, maar dat ze altijd op mijn advies konden rekenen."

Toen Etienne over het proefproject rond budgetcoachen hoorde, gaf hij present. "Of het nu om studie- of budgetbegeleiding gaat, de coach behoudt dezelfde taken. Als budgetcoach zal je het budget van de cliënt niet beheren. Wel stel je je kennis ter be-

maar een creatief proces. "Elke cliënt is anders en elk probleem ook. Daarom leer je samen met je cliënt creatief en probleemoplossend te denken. Je gaat op zoek naar nuttige tools die in zijn of haar situatie kunnen helpen."

Om dat creatieve proces te laten slagen, is een goede band tussen cliënt en coach cruciaal. Etienne: "Cliënten mogen vooraf zelf aangeven welk soort coach ze verkiezen en

schappelijk werker regelmatig terug over het verloop van het proces", vertelt Hans Cools. "Ze zitten ook maandelijks of driemaandelijks samen met de cliënt voor een bespreking van het traject." Etienne knikt en vult aan: "De coaches die daar nood aan hebben, kunnen bovendien voor professionele ondersteuning terecht bij BIZ Kempen en ISOM – het samenwerkingsverband van zeven Kempense OCMW's. We komen ook regelmatig samen om ervaringen te delen. Je leert heel veel van je collega's."

"Dankzij de budgetcoaches krijgen de cliënten meer zelfvertrouwen."

schikking en help je de cliënt om het heft in eigen handen te nemen. Bij sommigen lukt dat in een paar maanden, bij anderen duurt het langer. Als coach blijf je net zolang tot de cliënt vindt dat hij alleen verder kan."

Mooie match

Etienne kon terugvallen op zijn professionele coachervaring. Maar BIZ Kempen biedt alle vrijwilligers sowieso een opleiding aan die heel duidelijk maakt wat ze wel en niet kunnen verwachten. Een van de zaken die Etienne onderweg ontdekte? 'Budgetbeheer' is geen boekhoudkundige bezigheid,

voor welke zaken ze graag samenwerken. Als coach geef je ook heel duidelijk aan wat je wel en niet wil doen, en wie je wel of liever niet als cliënt wil hebben. De projectleiding gaat dan op zoek naar een mogelijke match. Na een gesprek met de maatschappelijk assistent die de cliënt begeleidt, beslis je als budgetcoach zelf of het traject wordt opgestart."

Driewerf positief

Een vlotte begeleiding vormt de sleutel tot succes, zowel voor de coach als voor de cliënt. "Daarom koppelen coach en maat-

Twee jaar na de start zijn de budgetcoaches een succes. Hans Cools: "Zowel cliënten, maatschappelijk werkers als vrijwilligers vragen om het project voort te zetten. De cliënten waarderen vooral de tijd die de coaches voor hen nemen. Alles verloopt goedelijker dan voorheen. De vrijwilligers slagen er vaak snel in om een vertrouwensband op te bouwen. Soms wordt eenzelfde advies van hen sneller opgevolgd dan van de maatschappelijk assistent. Maatschappelijk werkers merken ook dat cliënten meer zelfvertrouwen krijgen en vinden het zelf makkelijker om vertrouwen te schenken nu ze weten dat de cliënt er niet alleen voor staat. Drie keer een positieve evaluatie dus voor dit project. We hopen er dan ook mee door te gaan."

BudgetInZicht biedt financiële educatie aan

GOED OMGAAN MET GELD MAAKT GELUKKIG

Tekst Goele Geeraert | Foto Bob Van Mol

Sinds december 2011 zijn er in Vlaanderen en Brussel elf BIZ-regio's actief. BIZ, voluit BudgetInZicht, staat voor een regionaal samenwerkingsverband rond preventie van schuldoverlast. Eveline Bohez (BIZ Centraal-West-Vlaanderen) licht toe wat zo'n samenwerking concreet betekent.

BIZ Centraal-West-Vlaanderen bestaat uit CAW Centraal-West-Vlaanderen, 32 OCMW's en drie verenigingen waar armen het woord nemen. "Wij hebben drie kerndoelstellingen", legt **Eveline Bohez** uit. "We willen dat minder mensen in financiële problemen komen. Gebeurt dat toch, dan moeten ze vroegtijdig de weg naar gepaste hulpverlening vinden. Mensen die bij het CAW en het OCMW in begeleiding zijn, willen we tot slot de nodige vaardigheden bijbrengen om hun budget weer zelf in handen te nemen."

Honger naar kennis

BIZ Centraal-West-Vlaanderen tracht die doelen op twee manieren te bereiken. Er is het jaarlijks actieplan op basis van de noden op het terrein. Dat omvat bijvoorbeeld projecten rond financiële educatie, groeps-trajecten voor financieel kwetsbare cliënten, initiatieven rond ervaringsuitwisseling voor hulpverleners en andere tussenpersonen. "Verder kunnen organisaties ook met een specifieke vraag bij ons terecht, bijvoorbeeld voor een workshop rond misleiden- de verkooppraatjes", vertelt Eveline Bohez.

"Elke vraag wordt aan de kerndoelstellingen getoetst. Als ze daarin past en de middelen zijn voorhanden, dan gaan we samen aan de slag."

Een blik op de site van BIZ Centraal-West-Vlaanderen leert dat heel wat vormingen zich op jongeren richten. Eveline Bohez knikt: "Wie van jongs af aan met geld leert omgaan, loopt later minder kans op financiële problemen." Verder gaat veel aandacht naar het stimuleren van de zelfredzaamheid van cliënten in de budget- en schuldhulpverlening en naar de vraag hoe de hulpverleners daarbij kunnen helpen. Voor die hulpverleners organiseert BIZ ook lerende netwerken en intervies. "De honger naar kennis en methodieken is groot en kan de kwaliteit van de hulpverlening alleen maar ten goede komen."

Op elkaar afstemmen

In de vijf jaar dat haar BIZ bestaat, ziet Eveline Bohez vooruitgang in de aanpak. "Partners vinden makkelijker hun weg naar ons als ze met vragen worstelen of een idee willen opperen. BIZ werd als het ware een re-

gionaal merk. We stemmen onze acties ook veel meer af met andere BIZ-regio's, we wisselen ideeën uit en zetten onze schouders onder overkoepelende campagnes. Ik denk bijvoorbeeld aan de Week van het Geld."

BudgetInZicht is ambitieus. "Het zou mooi zijn mocht het aanbod van alle partners die met budget- en schuldhulpverlening bezig zijn – het CAW, de OCMW's en advocaat-schuldbemiddelaars – naadloos op elkaar afgestemd raken. Zo zouden we nauw kunnen samenwerken rond de financiële zelfredzaamheid van cliënten", droomt Eveline Bohez. "We blijven met scholen, instellingen bijzondere jeugdzorg, ouders en jeugdwerkingen actief rond het thema financiële educatie werken. Zo gaan we stap

"BudgetInZicht werd een regionaal merk."

voor stap verder in de richting van een kwaliteitsvolle schuldpventie en een toegankelijke budget- en schuldhulpverlening."

MAMA'S MELK NOG STEEDS DE MAX

“Als mijn vriendin ooit zwanger is, mag ze in geen geval borstvoeding geven”, hoorde ik een fervente milieu-activist ooit stellen. “Je wil je kind toch geen PCB's voeren!” Moedermelk is wat verontreinigd, dat klopt. Het leidt soms tot ongerustheid en schuldgevoelens. Is kunstmelk daarom beter voor de gezondheid van je baby? Afgelopen lente laaide de discussie weer op. De website 'Bio, mijn natuur' lanceerde op 1 april een oproep tot 'biologische moedermelkdonoren' om zich aan te melden. Vrouwen die borstvoeding geven en enkel biologische, onbespoten seizoensproducten nuttigen, zouden gezondere melk produceren, met meer gunstige vetzuren en minder ongezonde transvetten. Hun eigen melk konden ze schenken aan baby's van moeders met ongezonde eetgewoonten die wonen in een sterk verontreinigde omgeving. Het is niet duidelijk hoeveel kandidaten zich uiteindelijk hebben aangemeld na deze oproep, die gretig gedeeld werd via sociale media. Zeker is dat de bio-website zich enkele weken later repte om te melden dat het om een 1 aprilgrap ging. Er bestaan inderdaad moedermelkdonoren en moedermelkbanken. Deze banken zijn verbonden aan de diensten neonatologie van enkele ziekenhuizen. De donormoedermelk die hier verzameld wordt, is bedoeld voor moeders die omwille van medicijnen of ziekte geen borstvoeding mogen geven.

“In ontwikkelingslanden kan moedermelk het verschil maken tussen leven en dood.”

Zoals je tegenstanders hebt van borstvoeding, heb je ook felle voorstanders. Ook zij laten zich geregeld horen met straffe verhalen. Zoals een journalist recent in het medisch vakblad *The Lancet* beweerde: “Mocht borstvoeding niet bestaan, dan zou diegene die ze uitvindt zowel de Nobelprijs voor Geneeskunde als voor Economie verdienen!” Want borstvoeding zou wereld-

» www.wegwijsborstvoeding.be

Marleen Finoulst is hoofdredacteur van *Bodytalk* en schrijft voor *Weliswaar* over gezondheidskwesties. Bedenkingen waar we beter van worden.

wijd honderdduizenden levens redden, stond in hetzelfde blad te lezen. Moedermelkbaby's zijn minder vaak ziek, minder vaak dik en lopen minder risico op wiegendood. Dat klopt alvast voor de ontwikkelingslanden met hoge kindersterfte, maar niet in onze contreien. Een andere studie, uit Brazilië, beweerde dat kinderen die minstens één jaar borstvoeding krijgen later rijker zijn. Nu zijn het vooral de Braziliaanse vrouwen uit hogere inkomensklassen die borstvoeding geven, dat is ginds niet anders dan bij ons. Dat maakt uiteraard de kans op rijkdom van het nageslacht groter. De onderzoekers gaven zelf een andere verklaring: borstvoeding zou leiden tot een hoger IQ, en dus hebben deze kinderen meer kans op een hoger diploma. Echter, van dat intelligentieverschil zou volgens ander onderzoek niet veel overblijven zodra een kind 16 jaar is ...

Tussen al die weetjes en mythes over borstvoeding blijft deze boodschap overeind: borstvoeding is nog steeds het beste voor je baby. Of, om het met een slogan van De Bakermat, het kenniscentrum over borstvoeding, te zeggen: 'Mama's melk, da's de max!' Wie nog twijfelt of vragen heeft, kan op hun website terecht. Je vindt er alle betrouwbare informatie over borstvoeding bij elkaar.

Marleen Finoulst

De werkstraf als nuttig alternatief

VEROORDEELD OM TE HERSTELLEN

Tekst An-Sofie Soens | Foto Jan Locus

Elk jaar worden bijna 10.000 personen veroordeeld tot een aantal uren werkstraf. De veroordeelde personen werken dan in openbare diensten, vzw's of stichtingen. Door onbezoldigd te werken lossen ze hun 'schuld' af aan de samenleving.

“De werkstraf is een hoofdstraf uitgesproken in correctionele zaken of politiezaken, net zoals een gevangenisstraf of geldboete. De procureur des Konings kan in het kader van een bemiddeling in strafzaken ook een onbezoldigde dienst-

verlening opleggen, wat in de uitvoering op hetzelfde neerkomt als een werkstraf”, legt **Peter Pletincx** uit. Hij is directeur van het Justitiehuis van Brussel. Daar coördineren de justitieassistenten een 400-tal werkstraffen per jaar.

HANS (SCHULNAAM), WERKGESTRAFTE: “Ik heb hier meer geleerd dan ik tijdens een verblijf in de gevangenis gedaan zou hebben. Het was voor mij zeker meer een kans dan een straf.”

“De werkstraf kan worden uitgesproken voor heel uiteenlopende feiten, van te snel rijden tot een diefstal, maar is uitgesloten voor bepaalde feiten zoals zedendelicten, doodslag en gijzeling.” De lengte van een werkstraf schommelt tussen 20 en 300 uren en moet binnen het jaar uitgevoerd zijn. “Als de veroordeelde de werkstraf niet uitvoert, wordt ter vervanging een geldboete of een gevangenisstraf toegepast die op voorhand door de rechter werd bepaald”, zegt Pletincx.

Aan de slag

Nadat de rechter de werkstraf heeft opgelegd, nodigt een justitieassistent de veroordeelde uit voor een gesprek. De justitieassistent informeert de veroordeelde over de werkstraf en bepaalt de concrete invulling ervan. Dit gebeurt op basis van informatie uit het dossier (bijvoorbeeld het soort feiten) en de persoonlijkheid van de veroordeelde. Ook de achtergrond en interesses kunnen mee richting geven. “Het werk dat iemand uitvoert kan heel verschillend zijn”, zegt **Bram Kiekens**, medewerker alternatieve gerechtelijke maatregelen (AGM) in Vilvoorde. Hij is de tussenpersoon tussen de werkgestrafte, de werkplaats en de justitieassistent. “Een tijdje geleden hadden we iemand met een IT-profiel. Toevallig konden we

hem matchen aan een vzw die nog geen website had. Dat was voor beiden een nuttige en aangename samenwerking.”

Meestal zijn de taken iets klassieker, zoals administratieve hulp bij een over-

Eerste keer of veelpleger

“De profielen van de mensen die we over de vloer krijgen zijn heel uiteenlopend. Er zijn evengoed jongeren die voor de eerste keer een straf krijgen als veelvuldige delictplegers. Ik herinner mij een man die

lijkheid opnemen voor zijn daden”, aldus Pletincx.

Opdracht volbracht

“De werkstraf is een symbolisch herstel van wat de persoon ‘kapotgemaakt’ heeft in de samenleving. Het aantal uren is de straf, het werk op zich hoeft niet onaangenaam te zijn”, zegt Kiekens. “De straf hoeft ook geen rechtstreeks verband te hebben met de feiten. Het is niet omdat iemand te snel rijdt, dat hij noodzakelijk met verkeersslachtoffers aan de slag zal gaan. Al kan dat natuurlijk wel een meerwaarde zijn. Het is belangrijk om te weten dat een goed afgewerkte werkstraf niet op het strafblad komt. Als je toch de vervangende geldboete moet betalen of de vervangende gevangenisstraf wordt ten uitvoer gebracht, is dat wel het geval. Ook dat werkt motiverend: mensen die een eerste keer in aanraking komen met het gerecht, kunnen zo integratie- of reputatieschade vermijden”, besluit Pletincx.

“De werkstraf is een symbolisch herstel in plaats van boetedoening. Het aantal uren is de straf, het werk op zich hoeft niet onaangenaam te zijn.”

heidsdienst of het onderhoud van de tuin of gebouwen bij openbare diensten. “Het is mijn taak om werkplaatsen warm te maken om mensen op te nemen en om de juiste match te vinden voor elke werkgestrafte. Ik pols, doe de introducties en spring in bij eventuele problemen”, zegt Kiekens. “De begeleiders op het terrein maken afspraken en zijn het eerste aanspreekpunt voor de werkgestrafte. Zij kunnen altijd bij mij terecht voor raad of hulp als iets minder vlot zou lopen.”

al meerdere keren grote snelheidsboetes had gekregen op zijn woon-werktraject. De rechter zag dat een geldboete deze man niet op andere gedachten kon brengen. Dan kan een werkstraf misschien wel een nuttig alternatief zijn. In een ander voorbeeld kan een rechter ervoor kiezen om een jongere een werkstraf te laten uitvoeren omdat hij vermoedt dat een geldboete toch door de ouders zal worden betaald. Door een werkstraf moet de jongere zelf daadwerkelijk verantwoorde-

100 uur voor de gemeenschap

Mivavil in Vilvoorde is een maatwerkbedrijf, voorheen beschutte en sociale werkplaats, met verschillende activiteiten. Mensen met een arbeidshandicap verpakken en ompakken er onder begeleiding en op een professionele manier allerhande goederen. Ze passen producten aan op wens van bedrijven en verzorgen verzendingen. Daarnaast is er een groendienst en worden de medewerkers deels ingeschakeld in het sorteerproces van kleding voor De Kringwinkel Tevel. Zowel klanten als medewerkers dragen bij aan de warme samenleving.

Hans (schuilnaam) heeft net zijn straf van honderd uur afgerond en is er erg over te spreken. “Ik had toch wel vooroordelen over de beschutte werkplaats. Onterecht, want hier wordt enorm hard gewerkt. Iedereen leert van elkaar en de mensen zijn bijzonder trots op wat ze doen. Ze doen hun werk ook goed. Ik durf zelfs te zeggen dat het me als mens veranderd heeft. Ik kijk op een andere manier naar mensen met een beperking. Ik heb hier meer geleerd dan ik tijdens een verblijf in de gevangenis gedaan zou hebben. Het was voor mij zeker

meer een kans dan een straf. Ik werd meteen opgenomen in de groep en mocht zelfs deelnemen aan de ‘speciallekes’, zoals het nieuwjaarsontbijt.”

“Mijn werkstraf heeft mij als mens veranderd.”

“Bij ons is bijna constant een werkgestrafte aan het werk die meedraait net als alle andere medewerkers”, zegt **Sigrid Verschoore**, begeleidster bij Mivavil. “Wij zijn niet op de hoogte van de feiten die mensen gepleegd hebben, maar die zijn op de werkvloer minder van belang. Andere medewerkers zijn weleens nieuwsgierig en vragen dan gewoon op de man af hoe het zit. Het valt op dat de meeste werkstraffen vlot verlopen. Wanneer iemand een passend profiel heeft en zin heeft om de handen uit de mouwen te steken, kan de samenwerking tot een goed einde gebracht worden.”

14:10

28 april in het Middelheimpark in Antwerpen. Kunst is er voor iedereen. Blinde en slechtziende bezoekers gaan op een andere manier op ontdekking. Ze maken gebruik van al hun zintuigen en krijgen hulp van audiodescriptie, reliëftekeningen, muziek en literatuur. Tonia In den Kleef beleeft de kunstwerken met de hulp van haar vriend Nick. "Toen ik langzaam blind werd, dacht ik dat kunst niet meer voor mij weggelegd was. Tot ik ontdekte dat je van kunst kunt genieten zonder te zien. Door kunstwerken te betasten en te beleven onder begeleiding van een ziende gids. Met de vereniging De Parelvisers organiseer ik rondleidingen voor blinde en slechtziende mensen. Zo hopen we voor hen de drempel te verlagen om een museum te bezoeken en stimuleren we musea om hun collectie toegankelijker te maken."

Tekst An-Sofie Soens | Foto Bob Van Mol

>> www.kunstzonderzien.be

Wat zijn de grootste uitdagingen voor de welzijnszorg? Hoe ziet de toekomst eruit? Denkers uit binnen- en buitenland leggen hun visie voor.

Gezondheidseconoom Lieven Annemans onderzoekt ons geluk

IEDEREEN HAPPY

Tekst Harold Polis | Foto's Jan Locus

Hoe kunnen we gezond en gelukkig zijn en blijven? Die vraag wordt de komende jaren intens onderzocht door gezondheidseconoom **Lieven Annemans** (UGent). Op die zoektocht naar de bronnen van het geluk zal hij alle grote thema's kruisen die de welzijns- en gezondheidszorg vandaag bezighouden.

De aankondiging van Annemans' geluksonderzoek leverde heel wat aandacht op. De UGent heeft samen met levensverzekeraar Delta Lloyd Life een leerstoel rond gezond en gelukkig leven opgericht. Het project, dat twee jaar zal duren, zal uiteindelijk leiden tot maatschappelijke aanbevelingen voor scholen, werkgevers, overheden en de burger zelf. Geluk meten spreekt uiteraard tot de verbeelding. Het is alsof je de steen der wijzen zou ontdekken. Maar voor wie het werk van **Lieven Annemans** kent, is het geluksonderzoek geen verrassing. Annemans is nu eenmaal een gezondheidseconoom en hij omschrijft zichzelf als een realistische idealist. Hij probeert uit te zoeken hoe we onze publieke gezondheidszorg zo goed mogelijk kunnen organiseren. Dat doet hij ook in *Je geld of je leven in de gezondheidszorg*, een strijdbaar boek waarin hij aantoont hoe we vaak te ondoeltreffend onze genereuze welvaartstaat organiseren.

Vele wetenschappelijke disciplines, van psychologen tot economen, hebben zich toegelegd op het beschrijven van menselijk geluk. Hoe anders is uw onderzoek?

“Wetenschappers concentreren zich meestal op hun vakgebied. Iedereen is dus bezig met zijn stuk van de puzzel. Het beschrijven en onderzoeken van geluk is enorm complex, want het raakt zowat aan alles wat van ons mensen maakt. Daarom wil ik een meer globale aanpak nastreven. Ik zou graag de volledige puzzel in kaart brengen. Bovendien is het mijn bedoeling om van dat

“Meer geluk in de samenleving veronderstelt een globale visie.”

totaalonderzoek ook een versie te maken die begrijpelijk is voor het grote publiek.”

Die nood aan een globale aanpak hebt u de afgelopen jaren ook meermaals benadrukt in uw beschrijving van de gezondheidszorg.

“Die parallel is duidelijk. Ook in de gezondheidszorg zie je hoe we heel enthousiast bezig zijn met stukken van de puzzel. Of erger: dat veel mensen alleen bezig zijn met zichzelf en het overzicht hebben verloren. Dat moeten we omkeren. Het is niet de bedoeling om een beknopte lijst met nuttige tips op te stellen. En als het dan om tips gaat, zou ik er altijd voor kiezen om mensen te tonen dat ze ook hun omgeving beter moeten maken. Geluk kan niet worden teruggebracht tot een egoïstische reflex.”

Volstaat het de zorg beter te organiseren om meer geluk mogelijk te maken?

“Toen ik aan dat boek werkte, zat de bredere vraag naar geluk en levenstevredenheid al in mijn achterhoofd. Zo beschrijf ik uitgebreid hoe gezondheid een van de factoren is om een gelukkiger leven te kunnen leiden. Dit alles past in een visie die ik ontwikkel op gezondheidszorg als een verbeterbaar systeem.”

Nadenken over geluk wordt wellicht nog belangrijker in een periode dat we enorme uitdagingen voor onze klassieke welvaartstaat ervaren. Tegelijkertijd is er een toegenomen (perceptie van) ongelijkheid en beleven we een technologische revolutie met ongekende mogelijkheden. Hoe ziet u dit evolueren?

“De nieuwe technologie hebben we voornamelijk toegepast op het gebied van *cure and care*. Preventie is veel minder aan bod gekomen. Daardoor is er een historisch onevenwicht ontstaan. Ons systeem is in dit opzicht vooral gericht op *cure*, op ziekenhuizen. We hebben de verzorging en de preventie verwaarloosd. Als we vandaag erkennen dat we die fout hebben gemaakt, dan duurt het nog heel lang, twee tot drie decennia, om haar te herstellen.

LIEVEN ANNEMANS (UGENT):

“Hoe goed ons gezondheidssysteem vandaag ook is, we mogen niet slaapwandelen naar de toekomst.”

We willen vandaag een gezondheids- en welzijnsbeleid zonder fragmentatie, waarin mensen samenwerken rond de patiënt. Een beleid waarin die nieuwe technologieën niet exuberant duur zijn. Een beleid dat niemand uitsluit en meer nadruk op preventie legt. Nu moeten we bepalen welke stappen we moeten zetten om dat doel te bereiken en iedereen mee te krijgen.”

Weg met de oude ideeën?

“Ja, er is naar mijn gevoel te veel apathie, hoewel we met zijn allen heel hard ons best doen om de zaak te doen draaien. Ik probeer, zeker in mijn boeken, het begin van een bescheiden tegenbeweging te vormen. Hoe sterk georganiseerd ons gezondheidssysteem ook is en hoe hard we ons ook inzetten, we mogen niet slaapwandelen naar de toekomst.”

Moet ook het geluk van zorgverleners zelf worden vergroot?

“Er is een tijd geweest dat het engagement in de zorg vanzelfsprekend was en dat zorgverleners ook voelden dat dit iets te betekenen had. Bekwaam engagement

leverde aanzien en respect op. Je kunt het engagement alleen volhouden als je ervaart dat het nuttig en zinvol is. Maar vergis je niet: ik ben ervan overtuigd dat ook vandaag de grote meerderheid van de zorgverleners een groot intrinsiek engagement voelt. We moeten een situatie creëren waarin zij het gevoel hebben dat hun inzet een echt verschil maakt, door de juiste feedback en de juiste financiële stimuli te geven.”

Lieven Annemans, *Je geld of je leven in de gezondheidszorg*, Van Halewyck, 2016, 160 p. ISBN 9789461314970.

» Lees het volledige interview op weliswaar.be

“AL LACHEND ZEGT DE ZOT DE WAARHEID”

En dat doet William Boeva ook: scheve situaties aankaarten met humor. “Meestal zit er inderdaad wel een boodschap achter mijn grappen. Al komt die niet altijd bij iedereen even goed over. Vaak ben ik al blij dat ik mijn eigen frustraties van me af kan spelen op het podium.”

Tekst Liesbeth Van Braeckel | Foto Stephan Vanfleteren

“Ze is soms dun, de grens tussen wat grappig en irritant is. Ook lachen en huilen liggen dicht bij elkaar. Die grenzen zoek ik graag op, want pijnlijke dingen kunnen ook heel grappig zijn.” In zijn show *Reset* geeft hij er meteen een voorbeeld van. “Echt gebeurd en zo pijnlijk dat ik het eerst niet wilde vertellen, maar na een paar maanden vond ik dat ik het toch moest gebruiken. Omdat ik wil dat mensen weten hoe het is om met een handicap te leven.” Soms is dat kak. Letterlijk, zo blijkt. Thuis heeft William een aangepast Japans toilet met sproeier en blazer, wat hem helpt met de hygiënische handelingen na het toiletbezoek die niet zo goed lukken op de gebruikelijke manier omdat zijn armen zo kort zijn. Maar op een keer werd de nood zo hoog onderweg naar huis, dat hij moest stoppen aan een toilet van een tankstation, dat uiteraard niet aangepast was. Wie wil weten hoe hij dat opgelost heeft, moet naar *Reset* gaan kijken.

“Het wordt me weleens verweten dat ik te veel dwergenmoppen maak. Om dat

te kunnen doen, moet je je handicap zelf al aanvaard hebben. Daar heb ik toch meer dan twintig jaar over gedaan. Dan vind ik dat ik het in mijn voordeel mag gebruiken. Trouwens, andere comedians gebruiken toch ook anekdotes uit hun dagelijkse leven, waarom zou ik dat dan niet doen? Mijn handicap heeft zo’n impact op mijn leven dat het evident is dat mijn dagelijkse anekdotes erdoor beïnvloed worden.”

Als kind onderging hij heel wat operaties om zijn armen en benen te verlenen. “Dat waren zware ingrepen, maar ze hebben wel geholpen. Ik zweer bij het spreekwoord: waar je niet van doodgaat, daar word je sterker van. Dat is bij mij in ieder geval zo. Ik heb heel goed leren relativeren door mijn handicap.”

Lees op weliswaar.be verder over hoe de familie en vrienden van William met zijn handicap omgaan en waarom hij er soms uren over doet om zijn auto te parkeren.

DE ESSENTIE VOLGENS WILLIAM BOEVA

*Datgene wat telt, samengebald in enkele antwoorden.
Dat is de essentie.*

“Je kunt zeggen en
doen wat je wil,
dood gaan we toch.
En tot het zover is
maken we er maar
het beste van.”

ZORGWOESTIJN

Als overgebruik van zorg een reëel probleem is, wat dan te denken van een acuut zorgtekort, zoals in grote delen van Frankrijk? De eerstelijnszorg staat daar enorm onder druk, vooral op het platteland, maar in toenemende mate ook in de stad. In Borderouge, een wijk in Toulouse waar 35.000 mensen wonen, was er begin dit jaar welgeteld één huisarts. Ga daar maar eens aan staan.

Het aantal huisartsen is overal in Frankrijk fors gedaald. Maar ook kinesitherapeuten en andere zorgberoepen lopen in vele regio's niet dik gezaaid. Die beruchte *déserts médicaux*, zorgwoestijnen dus, vormden een opvallend thema tijdens de voorbije presidentsverkiezingen. Alle kandidaten waren het er roerend over eens dat dit enorme probleem moest worden aangepakt. Het acute tekort heeft vele en complexe oorzaken, maar het valt vooral op dat zorgwoestijnen zich vaak in regio's bevinden waar extreemrechts en -links heel goed scoren. Mensen voelen er zich niet zonder reden in de steek gelaten en keren zich tegen 'het systeem'.

De Franse huisarts is de kanarie in de koolmijn. Er zitten namelijk ook grote gaten in het netwerk van openbare diensten op het platteland. Als inwoners van een klein, dichtbevolkt land kunnen we ons amper inbeelden hoe sterk de situatie van *la France profonde* afwijkt van Parijs, het walhalla van de leuke citytrip. Om meer artsen aan de bak te krijgen, worden er wilde plannen gesmeed. Weg met de numerus clausus! Weg met de vestigingsvrijheid van de beginnende huisarts! Leve de multidisciplinaire gezondheidshuizen! En uiteraard: leve de eHealth en de telefonerende huisarts! ('Kunt u uw gsm tegen uw borstkas leggen en diep in- en uitademen, alstublieft?') Veel lossen die kreten voorlopig niet op. Lokale gemeenschappen gaan dan maar zelf op jacht naar een huisarts die bereid is om naar het platteland te trekken. Het strafste voorstel komt van de Franse tegenhanger van ons RIZIV: artsen die verhuizen naar een zorgwoestijn krijgen een premie van 50.000 euro gespreid over vier jaar.

Vergeleken op wereldschaal valt die zorgongelijkheid nog mee. Het kan altijd nog erger. Maar het kan ook veel beter, zoals de Amerikaanse econoom **Branko Milanovic** beschrijft in zijn boek *Wereldwijde ongelijkheid*. Wereldwijd zijn er de afgelopen drie decennia heel wat landen waar de armoede is teruggedrongen en er een grote middenklasse is ontstaan. Allemaal mensen

“De Franse huisarts is de kanarie in de koolmijn.”

die hogerop willen. In het Westen hebben velen het tegenovergestelde gevoel: vroeger was het beter. Een fenomeen als de Franse zorgwoestijn doet die perceptie niet verdwijnen, integendeel. Maar je kunt er wel lessen uit trekken. Bijvoorbeeld dat we het onszelf altijd een pak makkelijker maken als we met open vizier een adequate organisatie van mensen en middelen nastreven. Het zijn immers niet de globalisering, de digitalisering of de migratie die het tekort aan Franse huisartsen veroorzaken. De Fransen vormen slechts 1% van de wereldbevolking, maar staan wel voor 15% van de globale uitgaven voor de sociale zekerheid. Aan middelen is er eigenlijk geen gebrek. De Franse zorgwoestijn is in de eerste plaats een gevolg van een star, weinig vooruitziend en centralistisch beleid.

Harold Polis

Welzijns- en gezondheidsmagazine voor Vlaanderen uitgegeven door de Vlaamse overheid – Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Jaargang 23 – nummer 3
Editie juni-juli 2017

Redactie: Liesbeth Van Braeckel, An-Sofie Soens

Eindredactie: Harold Polis

Medewerkers: Marjorie Blomme, Eric Bracke, Goele Geeraert, Nathalie Le Blanc, Stefanie Van den Broeck

Tekeningen en cartoons: Ief Claessen, Pieter Van Eenoghe, Nix, Nora Theys

Fotografie: Jan Locus, Bob Van Mol, Stephan Vanfleteren

Directie: Liesbeth Van Huffelen

Verantwoordelijke uitgever:

Karine Moykens, secretaris-generaal
Koning Albert II-laan 35, bus 30, 1030 Brussel

Redactiebegeleiding en lay-out: BBC

Druk en distributie: Roularta Publishing

Oplage: 13.426

Gratis abonnementen, adreswijzigingen, annuleringen: weliswaar@abonnementen.be of 078 35 33 13. Bij adreswijziging oud én nieuw adres en abonneenummer vermelden.

Redactie: redactie@weliswaar.be

Tel.: 02 553 33 76

Fax: 02 553 31 40

Vlaamse overheid – Departement WVG
Weliswaar
Koning Albert II-laan 35, bus 30, 1030 Brussel

Wil je een kort bericht plaatsen?
info@weliswaar.be

De inhoud van de artikelen weerspiegelt niet noodzakelijk de visie van de Vlaamse overheid.

Weliswaar kan geen lezersbrieven opnemen. Je reactie is altijd welkom op het redactieadres of info@weliswaar.be en [facebook.com/weliswaar](https://www.facebook.com/weliswaar)

Weliswaar wordt gedrukt op milieuvriendelijk papier.

WIW 134.17 – JG 23/nr. 3

Lid van de Unie van de Periodieke Pers

ISSN 1371-9092

UITGELEZEN

VASTER VERBONDEN

In dit boek geven docenten en studenten op een bevlogen manier hun ervaringen en praktijkinzichten over verbondenheid weer en de manier waarop ze versterkt kan worden.

>> Vera Van Hove & Ronny Dierendonck, *Verbondenheid in de hulpverlening*, Garant, 2017, 186 p., € 27,90. ISBN 9789044135015.

(TE) ZWAAR BELAST

Slaagt de ingezette hulp erin (zwaar)belaste opvoedingsituaties te verlichten en de positieve ontwikkeling van kwetsbare kinderen te bevorderen? Wat speelt zich af in de 'black box' van de hulpverlening dat een verklaring biedt voor meer of mindere werkzaamheid?

>> Erik J. Knorth, *Verzwaarde opvoeding en ontwikkeling verlichten*, Garant, 2017, 55 p., € 10, ISBN 9789044134988.

KINDEREN KRIJGEN EN ZORG

Een persoonlijk boek over nieuw leven, over verlangen, vervulling, verlies én goede zorg. Zorgverleners en ervaringsdeskundigen reageren op de kwaliteit van zorg en de rol van de zorgverlener.

>> Mieke Geyskens & Koen Jordens, *Nieuw leven. Over verlangen, vervulling, verlies en goede zorg*, Garant, 2017, 141 p., € 19,90. ISBN 9789044134421.

OMGAAN MET DIVERSITEIT: TIPS & TRICKS

Zorg- en hulpverleners geven vaak aan dat ze de praktische tools missen om in hun werkrelatie met de oudere in te spelen op de toegenomen diversiteit. Dit werkboek reikt concrete cultuursensitieve tools en tips aan.

>> Ann Claeys en Bart Claes, *Werkboek cultuursensitieve zorg. Tips en tricks bij cultuursensitieve zorg- en hulpverlening aan ouderen*, Politeia, 2017, 192 p., € 20. ISBN 9782509026903.

DIVERSITEIT IN ZORG EN WELZIJN

De Vlaamse samenleving verandert en wordt superdivers. Ook in de hulpverlening wordt het cliëntenbestand alleen maar diverser. Hoe kunnen zorg- en welzijnsorganisaties hiermee omgaan?

>> Saar Casteels, e.a., *Bouwstenen voor een cultuursensitieve zorg- en welzijnsorganisatie*, Politeia, 2017, 192 p., € 29. ISBN 9782509026910.

De gevangenispoort zwaait open. Je komt vrij. Maar wat nu?

De helft van de gedetineerden in de gevangenis van Antwerpen zat eerder al een gevangenisstraf uit. Ze raakten niet geïntegreerd in de vrije samenleving.

Daar wil Justitieel Welzijnswerk Antwerpen (JWA) iets aan doen, met het project 'Brug Binnen Buiten'. Vrijwilligers begeleiden ex-gedetineerden naar hulp buiten de poort. Waarom vrijwilligers? En hoe ziet die hulp eruit? **Lees meer op weliswaar.be**

Afgiftekantoor Gent X
Roularta Media Group
Meiboomlaan 33, 8800 Roeselare

TIJDSCHRIFT

Weliswaar, welzijns- en gezondheidsmagazine
verschijnt zesmaal per jaar
(februari, april, juni, september, november, december)
Machtigingsnummer 2386570
Erkenningsnummer P3A8091

 Vlaanderen
verbeelding werkt

UV